

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 marca 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 6 lutego 2017 r. odmówił wnioskodawcy K. S. prawa do emerytury, wskazując że do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił on okresów składkowych i nieskładkowych wynoszących 25 lat i 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy do pracy w szczególnych warunkach nie uwzględnił następujących okresów pracy:

- od 1 lutego 1992 r. do 31 października 1998 r. w Odlewni (...) Sp. z o.o. w K.,
- od 1 listopada 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. w PPUH (...) Sp. z o.o. w K..

Organ rentowy podniósł, że wymienione w świadectwach pracy stanowisko „maszynista stacji pomp i filtrów” nie jest zgodne ze stanowiskiem „maszynisty pomp” wskazanym w rozporządzeniu Ministra Hutnictwa i (...) Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r., a nadto brak jest również prawidłowo wskazanych rodzajów wykonywanych prac. W wyniku ponownej analizy dokumentów do okresów pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie uznano również okresu od 1 kwietnia 1988 r. do 31 stycznia 1992 r. z tytułu zatrudnienia w Odlewni (...) Sp. z o.o. w K. na stanowisku „ślusarz - spawacz”, ponieważ stanowisko „ślusarza” zostało wykazane w Dziale III, poz. 22, pkt 15, natomiast stanowisko „spawacza” zostało wykazane w Dziale XIV, poz. 12, pkt 8. Z powyższego wynika, że praca na każdym z tych stanowisk wykonywana jest w obrębie innych działów i zaliczenie tego okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach mogłoby nastąpić pod warunkiem, że stanowiska „ślusarza” i „spawacza” znajdowały się w tym samym dziale resortowym. Załączone do wniosku karty wynagrodzeń za lata 1992-1998 nie stanowią podstawy do uznania okresu od 1 stycznia 1992 r. do 31 grudnia 1998 r. jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, ponieważ są to dokumenty zastępcze, w oparciu o które nie można ustalić charakteru pracy, przynależności resortowej zakładu pracy oraz czy praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Przy ustalaniu uprawnień do świadczenia, w celu udokumentowania 25-letniego okresu ubezpieczenia nie uznano okresu pracy w gospodarstwie rolnym dziadka w czasie od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1973 r. (okres wakacji) w oparciu o zeznania świadków, ponieważ budzą wiele wątpliwości i zastrzeżeń. Poprzez pracę w gospodarstwie rolnym dziadka należy rozumieć pracę wykonywaną przez domownika przyjmując kryteria, że za domownika uważa się osobę bliską rolnikowi, która ukończyła 16 lat życia i pozostawała w okresie tej pracy we wspólnym gospodarstwie rolnym z rolnikiem lub zamieszkiwała na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie stale pracowała w tym gospodarstwie rolnym i nie była związana z rolnikiem stosunkiem pracy. Zamieszkiwanie poza gospodarstwem przez znaczną część roku oraz praca dorywcza w gospodarstwie rolnym w czasie ferii i wakacji nie dają podstaw do uznania takiej osoby za domownika Tym samym więc okres przerw wakacyjnych uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów szkół wyższych uczących się poza miejscem położenia gospodarstwa rolnego nie zalicza się do okresów mających wpływ na prawo do świadczenia. Jednocześnie można stwierdzić, iż praca w gospodarstwie rolnym dziadka w okresie wakacji nie jest pracą w gospodarstwie rolnym, nie może być traktowana jako stała praca, a jedynie jako zwyczajowo świadczona przez dzieci pomoc.

Wnioskodawca wykazał staż pracy wynoszący 24 lata, 10 miesięcy i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym staż w szczególnych warunkach wynoszący 4 lata i 18 dni.

/decyzja – k. 54 plik III akt ZUS/

K. S. reprezentowany przez adwokata złożył odwołanie od powyższej decyzji i wniósł o jej zmianę. Wskazał, że organ rentowy niesłusznie nie zaliczył mu do pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia od 1 kwietnia 1988 r. do 31 stycznia 1992 r. i od 1 lutego 1992 r. do 31 października 1998 r. w Odlewni (...) w K. oraz w czasie od 1 listopada 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. w PPUH (...) Sp. z o.o. w K.. Nadto dodał, że niesłusznie nie uwzględniono mu do stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym dziadka w okresie wakacji od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1973 r. /odwołanie – k. 3 – 8/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy w dniu 9 maja 2018 r. wniósł o oddalenie odwołania od powyższej decyzji. W uzasadnieniu przywołał argumentację podniesioną w zaskarżonej decyzji. /odpowiedź na odwołanie – k. 23/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. S. urodził się (...)/bezsporne/

W dniu 20 marca 2017 r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę. /wniosek – k. 1 – 4 plik III akt ZUS/

Matka wnioskodawcy H. S. zawarła w dniu 11 stycznia 1969 r. małżeństwo z H. R. i przyjęła nazwisko R.. /odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 48 plik III akt ZUS/

Na podstawie rejestru gruntów Starostwo Powiatowe w K. Wydział Geodezji i Kartografii stwierdziło, że:

1. w rejestrze gruntów wsi K. II G. S. (obecnie obręb K. gmina K.), powiat (...):

- od roku 1963 do roku 1975 jako władający gruntem o powierzchni 4,87 ha wykazani byli: E. P. w 1/6 części oraz A. R. (s. S. i J.) w 5/6 częściach,

- od roku 1975 R. i H. małżonkowie R. wykazani byli jako właściciele w/w gospodarstwa,

- od roku 1963 do 1975 jako władający gruntem o powierzchni 0,52 ha wykazany był A. R. (s. S. i J.),

- od roku 1975 R. i H. małżonkowie R. wykazani byli jako właściciele w/w gruntu.

2. w rejestrze gruntów wsi S. G. S. (obecnie gmina K.), powiat (...): (jako dzierżawca wpisany był M. R. (1) – zapis naniesiony ołówkiem). W późniejszym czasie jako właściciel wykazany był M. R. (2) – brak daty i podstawy wpisu. Zapis taki widnieje do roku 1981.

/informacja – k. 50 plik III akt ZUS/

Ubezpieczony w okresie od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1973 r. był zameldowany w Starej (...) w K.. Odwiedzał w tym czasie dziadków (rodziców ojczyma) posiadających gospodarstwo rolne o powierzchni 4,87 ha w miejscowości K. II, gmina K.. Podczas pobytu mieszkał w gospodarstwie. /oświadczenie – k. 51 plik III akt ZUS, zeznania wnioskodawcy z dnia 16 października 2018 r. – 00:01:56 – 00:36:28 – płyta CD – k. 55 w zw. z zeznaniami z dnia 27 listopada 2018 r. – płyta CD – k. 65/

Wnioskodawca w czerwcu 1973 r. skończył szkołę podstawową, następnie rozpoczął naukę w zasadniczej szkole zawodowej. /zeznania wnioskodawcy z dnia 16 października 2018 r. – 00:01:56 – 00:36:28 – płyta CD – k. 55 w zw. z zeznaniami z dnia 27 listopada 2018 r. – płyta CD – k. 65/

W gospodarstwie rolnym dziadków wnioskodawcy mieszkali i pracowali: dziadkowie oraz brat ojczyma wnioskodawcy – R. R. (3) z żoną i dwójką dzieci. /zeznania wnioskodawcy z dnia 16 października 2018 r. – 00:01:56 – 00:36:28 – płyta CD – k. 55, zeznania świadka J. L. z dnia 16 października 2018 r. – 00:39:30 – 00:50:17 – płyta CD – k. 55/

Podczas pobytu latem w gospodarstwie dziadków, w trakcie wakacji, ubezpieczony pomagał im w gospodarstwie rolnym: pielął ziemniaki, buraki, grabił siano po skoszeniu przez dziadka, karmił, poił i oprzątał inwentarz: krowy, świnie, koń, drób, wyprowadzał bydło na łąkę. Czynności te wykonywał codziennie. Wstawał o 7.00 rano. Za pracę nie otrzymywał wynagrodzenia od dziadków. /zeznania wnioskodawcy z dnia 16 października 2018 r. – 00:01:56 – 00:36:28 – płyta CD – k. 55 w zw. z zeznaniami z dnia 27 listopada 2018 r. – płyta CD – k. 65, zeznania świadka J. L. z dnia 16 października 2018 r. – 00:39:30 – 00:50:17 – płyta CD – k. 55, zeznania świadka E. R. z dnia 27 listopada 2018 r. – 00:02:49 – 00:14:16 – płyta CD – k. 65/

Ubezpieczony w okresie od 6 stycznia 1976 r. do 31 marca 1980 r. pracował w Odlewni (...) Sp. z o.o. w K. (wcześniejsza nazwa: A.: Zakłady (...) w K.) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku monter aparatów i układów hydraulicznych. Podczas tego zatrudnienia - w okresie od 28 października 1977 r. do 18 października 1979 r. ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową. /świadcstwo pracy – k. 13, k.15 plik I akt ZUS, książeczka wojskowa – k. 5 – 9 plik I akt ZUS/

Odlewnia (...) Sp. z o.o. wystawiła ubezpieczonemu świadectwo pracy w szczególnych warunkach, z którego wynika, że wnioskodawca był zatrudniony w tym zakładzie pracy od 6 stycznia 1976 r. do 31 marca 1980 r. i podczas zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał on prace przy obsłudze urządzeń produkcyjnych oraz montażu i konstruowaniu systemów hydraulicznych na wydziale produkcyjnym:

- od 1 czerwca 1976 r. do 27 października 1977 r. na stanowisku operator urządzeń odlewniczych wymienione w wykazie A, dział III, poz. 22, pkt 5,

- od 9 listopada 1979 r. do 31 marca 1980 r. na stanowisku monter aparatury i układów hydraulicznych wymienione w wykazie A, dziale XIV, poz. 25, pkt 1,

stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego.

/świadcstwo pracy w szczególnych warunkach – k. 7 plik III akt ZUS/

Następnie - od 3 stycznia 1986 r. do 31 października 2002 r. wnioskodawca był zatrudniony w Odlewni (...) Sp. z o.o. w K. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach ślusarza – spawacza oraz maszynisty stacji pomp i filtrów. W okresie od 1 listopada 1998 r. do 28 lutego 1999 r. ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego – świadczył pracę u innego pracodawcy. /świadcstwo pracy – k. 25 plik I akt ZUS, k. 13 plik III akt ZUS/

Odlewnia (...) Sp. z o.o. wystawiła ubezpieczonemu świadectwo pracy w szczególnych warunkach stwierdzając, że podczas zatrudnienia od 3 stycznia 1986 r. do 31 października 2002 r. K. S. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy obsłudze urządzeń pomocniczych na wydziale produkcyjnym oraz urządzeń produkcyjnych:

- od 3 stycznia 1986 r. do 31 marca 1988 r. na stanowisku operator urządzeń klimatyzacyjno – odpylających wymienione w wykazie A, dział III, poz. 7, pkt 4,

- od 1 kwietnia 1988 r. do 31 stycznia 1992 r. na stanowisku ślusarz – spawacz wymienione w wykazie A, dziale III/ XIV, poz. 22/12, pkt 15/8,

- od 1 lutego 1992 r. do 31 października 1998 r. na stanowisku maszynista stacji pomp i filtrów wymienione w wykazie A, dział III, poz. 67, pkt 13,

- od 1 marca 1999 r. do 31 października 2002 r. na stanowisku maszynista stacji pomp i filtrów wymienione w wykazie A, dział III, poz. 67, pkt 13,

stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego.

/świadcstwo pracy w szczególnych warunkach – k. 8 plik III akt ZUS/

Zarówno w Zakładach (...), a następnie w Odlewni ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach. Początkowo pracował na linii produkcyjnej jako operator maszyn. Na linii produkcyjnej była taśma, formy ze specjalnej masy,

które formowały odlewy. Ubezpieczony czyścił te formy i wkładał do nich rdzenie. Następnie forma była zalewana zeliwem i szła na kratę gdzie była wytrząsana i forma wracała do przerobu do innego odlewu.

Następnie po odbyciu służby wojskowej w latach 1977 – 1979 pracował jako operator urządzeń klimatyzacyjnych i oczyszczających. Czyścił kraty urządzeń wentylacyjnych z pyłu. Czynności te wykonywał na hali podczas produkcji.

Od 1988 wnioskodawca pracował jako ślusarz – spawacz na halach produkcyjnych, gdzie znajdowały się żeliwiaki, krata, kanały wentylacyjne. Ubezpieczony pracował także w warsztacie, który był obok hali produkcyjnej, gdy musiał przygotować elementy do spawania. Praca w warsztacie zajmowała wnioskodawcy maksymalnie do godziny dziennie.

Od 1992 r. do zamknięcia zakładu ubezpieczony pracował jako maszynista stacji pomp i filtrów. Pracował na przepompowni, odkręcał kurki z wodą do studzenia odlewów, załączał pompy. Nadto konserwował instalacje przy pompach, malował, wymieniał uszczelki. Wnioskodawca pracował w systemie 4-brygadowym. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy i nie był delegowywany do innych prac.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 16 października 2018 r. – 00:01:56 – 00:36:28 – płyta CD – k. 55 w zw. z zeznaniami z dnia 27 listopada 2018 r. – płyta CD – k. 65, zeznania świadka J. M. z dnia 16 października 2018 r. – 00:50:17 – 01:03:06 – płyta CD – k. 55, zeznania świadka T. W. z dnia 16 października 2018 r. – 01:03:06 – 01:10:01 – płyta CD – k. 55, zeznania świadka J. Z. z dnia 16 października 2018 r. – 01:10:01 – 01:16:45 – płyta CD – k. 55/

W zakładzie panowało duże zapylenie, nieprzyjemny zapach, bo rdzenie były zapiekane. Na hali temperatura dochodziła do 60 stopni. W zakładzie były wydawane posiłki regeneracyjne. /zeznania świadka J. M. z dnia 16 października 2018 r. – 00:50:17 – 01:03:06 – płyta CD – k. 55, zeznania świadka T. W. z dnia 16 października 2018 r. – 01:03:06 – 01:10:01 – płyta CD – k. 55, zeznania świadka J. Z. z dnia 16 października 2018 r. – 01:10:01 – 01:16:45 – płyta CD – k. 55/

Wnioskodawca otrzymywał dodatki za pracę w szkodliwych warunkach. /zeznania wnioskodawcy z dnia 16 października 2018 r. – 00:01:56 – 00:36:28 – płyta CD – k. 55 w zw. z zeznaniami z dnia 27 listopada 2018 r. – płyta CD – k. 65/

W okresie od 1 listopada 1998 r. do 28 lutego 1999 r. ubezpieczony był zatrudniony w PPHU (...) sp. z o.o. w K. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku maszynisty stacji pomp i filtrów. /świadcstwo pracy – k. 27 plik I akt ZUS, k. 14 plik III akt ZUS/

Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w K. wystawiło wnioskodawcy świadectwo pracy w szczególnych warunkach stwierdzając, że podczas zatrudnienia od 1 listopada 1998 r. do 28 lutego 1999 r. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy obsłudze urządzeń pomocniczych na wydziale produkcyjnym na stanowisku maszynista stacji pomp i filtrów wymienione w wykazie A, dział III, poz. 67 pkt 13 stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego. /świadcstwo pracy w szczególnych warunkach – k. 6 plik III akt ZUS/

Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. /okoliczność bezsporna/

Wnioskodawca wykazał w sposób niesporny staż pracy wynoszący 24 lata, 10 miesięcy i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym staż w szczególnych warunkach wynoszący 4 lata i 18 dni. /wyliczenia akta ZUS/

Decyzją z dnia 24 kwietnia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20 marca 2017 r. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, ponieważ do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił okresów składkowych i nieskładkowych wynoszących 25 lat i 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy do pracy w szczególnych warunkach nie uwzględnił następujących okresów pracy:

- od 1 lutego 1992 r. do 31 października 1998 r. w Odlewni (...) Sp. z o.o. w K.,

- od 1 listopada 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. w PPUH (...) Sp. z o.o. w K..

Wnioskodawca wykazał staż pracy wynoszący 24 lat, 10 miesięcy i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym staż w szczególnych warunkach wynoszący 7 lat, 10 miesięcy i 18 dni.

/decyzja – k. 26 plik III akt ZUS/

Ubezpieczony ponownie złożył wniosek o emeryturę 6 lutego 2018 r. /wniosek – k. 27 – 28 plik III akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy, w tym w aktach ZUS oraz częściowo na podstawie zeznań wnioskodawcy i zeznań świadków.

Zeznania wnioskodawcy i świadków J. L. oraz E. R. nie są bowiem spójne i w pełni przekonujące. W ocenie Sądu możliwym jest, że wnioskodawca w ramach rodzinnego wsparcia, w zamian za pobyt w trakcie wakacji, pomagał dziadkom w gospodarstwie rolnym.

Sąd nie kwestionuje, że ubezpieczony pomagał w gospodarstwie, ale zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie, że pracował tam stale i codziennie przez ponad 4 godziny dziennie.

W spornych okresach był on bowiem zameldowany w S. co wskazuje, że u rodziny przebywał jedynie czasowo, co także wyklucza jego stały pobyt i pracę w gospodarstwie w większym rozmiarze niż w ramach pomocy zwyczajowo świadczonej rodzinie.

Niespornym jest także, że ubezpieczony nie otrzymywał za swoją pomoc w gospodarstwie żadnych pieniędzy, tylko jedzenie i nocleg. Przebywał u dziadków na wakacjach.

Podsumowując - Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy ani zeznaniom świadków w zakresie, w jakim twierdzili, że latem 1973 r. (od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1973 r.) wnioskodawca pracował stale i codziennie w gospodarstwie rolnym dziadków co najmniej 4 godziny dziennie.

Zaś jeśli chodzi o staż pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy oraz świadkom co do faktu, że ubezpieczony świadczył pracę w Odlewnia (...) Sp. z o.o. w K. w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach poza okresem od 1 kwietnia 1988 r. do 31 stycznia 1992 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 z późn. zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie zaś z brzmieniem ust.2 powołanego przepisu emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W myśl art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3.

Zgodnie z art. 27 tej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat (dla mężczyzn), oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat (dla mężczyzn).

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Do przyznania emerytury konieczne jest aby wszystkie wskazane w cytowanych przepisach przesłanki zostały spełnione łącznie. Wnioskodawca musi zatem wykazać, że na dzień 1 stycznia 1999 r. miał wymagany staż ogólny (25 lat), staż pracy w warunkach szczególnych (15 lat). Musi ukończyć 60 lat oraz nie może być członkiem otwartego funduszu emerytalnego albo musi złożyć wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody państwa.

Bez kumulatywnego spełnienia powyższych warunków prawo do emerytury w oparciu o powołane przepisy nie przysługuje.

Organ rentowy uznał, że na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca nie ma wymaganego 25 - letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Ustaleniu podlegało zatem, czy wnioskodawca w okresach od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1973 r. pracował stale i codziennie w gospodarstwie rolnym dziadków. Organ rentowy odmówił uwzględnienia tego okresu do stażu pracy, a co za tym idzie prawa do emerytury.

Stanowisko organu rentowego jest słuszne w świetle okoliczności faktycznych sprawy oraz obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
- 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
- 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Powołany przepis wymienia 3 okresy podlegające uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do emerytury oraz obliczania wysokości emerytury, które z zastrzeżeniem art. 56 traktować można jako okresy składkowe.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie poglądem do stażu emerytalnego uwzględnia się - jak okresy składkowe (art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) nie okresy jakiegokolwiek pracy rolniczej, a jedynie stałą pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej w gospodarstwie, w którym osoba zainteresowana (domownik) zamieszkuje lub ma możliwość codziennego wykonywania w nim prac związanych z prowadzoną działalnością rolniczą (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 marca 2011 roku, sygn. akt II UK 305/10, L. nr (...)).

Jak stanowi art.6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 277), ilekroć w ustawie jest mowa o domowniku – rozumie się osobę bliską rolnikowi, która:

- a) ukończyła 16 lat,
- b) pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie,
- c) stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

W rozpoznawanej sprawie Sąd uznał, że okresu pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym dziadków nie można uznać za okres zatrudnienia w rozumieniu ww. przepisów.

Należy także wskazać, że wnioskodawca nie udowodnił ani pozostawania z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym ani okoliczności zamieszkiwania na terenie gospodarstwa rolnego dziadków albo w bliskim sąsiedztwie. Jak wynika z materiału dowodowego wnioskodawca w spornym okresie był zameldowany w Starej (...).

Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony przyjeżdżał do dziadków na wakacje i tylko w okresie letnim pomagał im w gospodarstwie.

Wskazać w tym miejscu należy, że dopuszczalność uwzględnienia okresu pracy w gospodarstwie rolnym należy oceniać m. in. po ustaleniu wymiaru czasu takiej pracy. Stanowisko orzecznictwa jest w tym zakresie ugruntowane i jednolite. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy m. in. w wyroku z dnia 19 grudnia 2000 roku (sygn. akt II UKN 155/100, publ. OSNP 2002/16/394) przy ustaleniu prawa do emerytury uwzględnia się okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, świadczonej przed dniem 1 stycznia 1983 r. w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy, także w czasie wakacji szkolnych.

Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca 1999 roku (II UKN 528/98 OSNAP 2000/10/399) wskazując, że wykonywanie przez domownika w gospodarstwie rolnym prac o charakterze dorywczym, okazjonalnie i w wymiarze niższym od połowy pełnego wymiaru czasu pracy, nie może być traktowane jako okres składkowy. Doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, nie stanowi stałej pracy w gospodarstwie rolnym (tak SN w wyroku z dnia 10 maja 2000 roku, II UKN 535/99, OSNAP 2001/21/650).

Osoba ubiegająca się o zaliczenie okresu pracy w gospodarstwie rolnym do stażu pracy, powinna spełniać kryteria uznania jej za domownika określone w art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników. Stała praca w rozumieniu tego przepisu oznacza zaś pracę w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2011 r., III UK 70/10).

W innym wyroku Sąd Najwyższy zasadnie podniósł, że w stażu emerytalnym uwzględnia się - jako okresy składkowe - nie okresy jakiegokolwiek pracy w gospodarstwie rolnym, lecz tylko stałą pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej. Doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, nie stanowi stałej pracy w gospodarstwie rolnym zaliczanej do stażu ubezpieczeniowego (sygn. akt I UK 340/13, Lex nr 1477426).

Doraźna pomoc w gospodarstwie, jaką świadczył ubezpieczony nie może być uznawana za stałą. Pamiętać należy przy tym, że niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca art. 10 ust. 1 ustawy emerytalnej, zmierzająca do zaliczania w każdym wypadku okresów pracy w gospodarstwie rolnym zamiast wymaganych okresów składkowych

i nieskładkowych w ramach ubezpieczenia innego niż ubezpieczenie rolnicze (tak też SN w wyroku z dnia 14 października 2013 roku, sygn. akt II UK 108/13, publ. LEX nr 1451523).

Należy zatem uznać, że wnioskodawca nie był domownikiem w rozumieniu art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Dokonane ustalenia faktycznie nie pozwalają na zaliczenie do stażu pracy okresów od okresie od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1973 r., w których ubezpieczony pomagał dziadkom w gospodarstwie, ale nie był domownikiem w rozumieniu art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników. Była to bowiem jedynie pomoc świadczona rodzinie – dziadkom w czasie wakacji.

Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca ma wymagany 25 - letni okres składkowy i nieskładkowy.

Jeśli zaś chodzi o staż pracy w szczególnych warunkach to należy podkreślić, że nabycie prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym jest przywilejem w stosunku do nabywania emerytur w powszechnym wieku emerytalnym, przeto skorzystanie z tego prawa nie może podlegać uznaniu lub opierać się na wykładni rozszerzającej, ale powinno mieć oparcie w ustalonych okolicznościach faktycznych sprawy, które spełniają prawne wymagania zakwalifikowania określonej pracy jako zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W orzecznictwie (por. np. wyrok z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNAPiUS 1998 nr 21, poz. 638) przyjmuje się, że nie korzysta z uprawnienia do emerytury w niższym wieku emerytalnym pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Z rozważań zawartych w tym orzeczeniu należy wyprowadzić nadto wniosek, iż - ze względu na charakter omawianego świadczenia (wcześniejsza emerytura) - przepisy rozporządzenia należy wyklądać ściśle.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe co do wieku. Jednak w ocenie Sądu wnioskodawca nie spełnia warunku co do posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia wynoszący 4 lata i 18 dni w Odlewni (...) (od 1 czerwca 1976 r. do 27 października 1977 r., od 9 listopada 1979 r. do 31 marca 1980 r. i od 3 stycznia 1986 r. do 31 marca 1988).

Analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku wskazuje, że prace takie jak:

- obsługa żeliwiaków, rozlewni i ich urządzeń pomocniczych wymienione w wykazie w dziale III, poz. 22 jest pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Pomocnicze znaczenie ma tu Zarządzenie nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1983 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego, zgodnie z którym pracą w szczególnych warunkach jest praca wymieniona w wykazie A, dział III, poz. 22, pkt 15 na stanowisku: **ślusarz w odlewni**.

- prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomotowodorowym wymienione w wykazie w dziale XIV, poz. 12 są pracami w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Pomocnicze znaczenie ma tu Zarządzenie nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1983 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego, zgodnie z którym pracą w szczególnych warunkach jest praca wymieniona w wykazie A, dział XIV, poz. 12, pkt 8 na stanowisku: **spawacz**.

- obsługa pieców grzewczych i obróbka cieplna, transport materiałów na gorąco oraz transport wewnętrzny między stanowiskami pracy w wydziałach, w których wykonywane prace wymienione są w wykazie.

Pomocnicze znaczenie ma tu Zarządzenie nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1983 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego, zgodnie z którym pracą w szczególnych warunkach jest praca wymieniona w wykazie A, dział III, poz. 67, pkt 13 na stanowisku: **maszynista pomp**.

Podkreślić należy jednak, iż ustawodawca w obecnie obowiązujących przepisach celowo odszedł od szczegółowego określania stanowisk pracy, skupiając się na zakresach obowiązków, bowiem nazwy stanowisk pracy mogły być bardzo różne w zależności od zakładu pracy. Ponadto ustalano je często na długo przed wejściem w życie przepisów określających pracę w warunkach szczególnych. Z tej przyczyny Sąd ma nie tylko prawo, ale i obowiązek ustalać rzeczywisty zakres obowiązków, bez względu na nazwę stanowiska.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzanej mu pracy.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nie jest dopuszczalne zaliczanie innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika w stopniu powodującym wcześniejszą utratę zdolności do zatrudnienia i nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2014 r., II UK 395/13, Lex nr 1455235).

Stosownie do § 2 ust. 1 okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W myśl § 2 ust. 2 okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód dokumentów, z zeznań świadków i ubezpieczonego.

W ocenie Sądu Okręgowego, wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy w spornych okresach znajduje potwierdzenie w zebranych materiale dowodowym.

Ubezpieczony i świadkowie przesłuchani na okoliczność pracy w szczególnych warunkach w Odlewni (...) wskazali, że ubezpieczony w tym zakładzie pracy początkowo pracował na linii produkcyjnej jako operator maszyn, następnie po odbyciu służby wojskowej w latach 1977 – 1979 pracował jako operator urządzeń klimatyzacyjnych i oczyszczających. Czyścił kraty urządzeń wentylacyjnych z pyłu. Czynności te wykonywał na hali podczas produkcji. Następnie w spornym okresie od 1988 r. pracował jako ślusarz – spawacz na halach produkcyjnych, gdzie znajdowały się żeliwiaki, krata, kanały wentylacyjne.

Świadkowie wskazali, że oprócz wykonywania pracy na hali produkcyjnej ubezpieczony pracował także w warsztacie, który znajdował się obok hali produkcyjnej. Przygotowywał w nim elementy do spawania. Praca w warsztacie zajmowała wnioskodawcy maksymalnie do godziny dziennie, zaś od 1992 r. do zamknięcia zakładu ubezpieczony pracował jako maszynista stacji pomp i filtrów. Pracował na przepompowni, odkręcał kurki z wodą do studzenia odlewów, załączał pompy. Nadto konserwował instalacje przy pompach, malował, wymieniał uszczelki. Wnioskodawca pracował w systemie 4-brygadowym, w pełnym wymiarze czasu pracy i nie był oddelegowywany do innych prac. W zakładzie były posiłki regeneracyjne.

Mając na względzie powyższe wnioskodawcy zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach spornych okresów w Odlewni (...) poza okresem od 1 kwietnia 1988 r. do 31 stycznia 1992 r., gdyż jak wynika z zeznań świadków w okresie tym wnioskodawca około 1 godziny dziennie pracował w warsztacie (jako ślusarz – spawacz), a nie na hali produkcyjnej.

W tym miejscu zaakcentować należy, że zgodnie z art. 6 k.c. to na wnioskodawcy spoczywał ciężar dowodowy w niniejszej sprawie. Oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontrydiktoryjności jedynie w wyjątkowych przypadkach dozwala Sądowi na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie. Sąd Okręgowy uznał również, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, iż nie jest zarówno zobowiązany, jak i uprawniony do przeprowadzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76). Tymczasem wnioskodawca reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika nie przedłożył w toku sprawy żadnych dowodów, które by świadczyły o tym, że praca którą wykonywał w spornym okresie w charakterze spawacza – ślusarza była pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu w szczególnych warunkach. Nie wykazał by ta praca zajmowała mu 8 godzin dziennie. Jak wynika z zeznań około 1 godziny dziennie ubezpieczony pracę spawacza – ślusarza wykonywał w warsztacie, a nie na hali produkcyjnej, co oznacza, że nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu brak jest także przeszkód by zaliczyć wnioskodawcy do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w PPHU (...) sp. z o.o. w K. w w okresie od 1 listopada 1998 roku do 31 grudnia 1998 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku maszynisty stacji pomp i filtrów. Jasno to bowiem wynika z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy.

Kolejną kwestią sporną, która pojawiła się na tle niniejszej sprawy było też nieuwzględnienie przez ZUS do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych okresu odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej. W ocenie Sądu istnieją podstawy do zaliczenia, jako okresu pracy w szczególnych warunkach, również okresu odbywania przez K. S. zasadniczej służby wojskowej.

Wnioskodawca w okresie zatrudnienia w Odlewni (...) sp. z o.o. w K. został powołany do odbycia służby wojskowej, którą pełnił od 28 października 1977 r. do 18 października 1979 r., po czym wrócił do pracy w w/w zakładzie w dniu 9 listopada 1979 r. i od tego dnia do dnia 31 marca 1980 r. wykonywał zatrudnienie w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 25 lutego 2010 roku (sygn. akt II UK 219/09, publ. Legalis nr 325833), że zaliczeniu do okresu pracy w warunkach szczególnych podlega okres służby wojskowej, także wówczas gdy nie był on poprzedzony zatrudnieniem w warunkach szczególnych, jeżeli po jej odbyciu pracownik w ciągu trzydziestu dni podjął zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był

zatrudniony przed powołaniem do służby. Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t. j. Dz.U. z 2015 r. poz. 827 ze zm. – w brzmieniu pierwotnym) do okresu zatrudnienia wlicza się bowiem w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, okres odbywania służby wojskowej, jeżeli po jej odbyciu pracownik w ciągu trzydziestu dni podjął zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Wnioskodawca po odbyciu służby stanął się do pracy w dniu 3 czerwca 1976 roku, spełnił zatem ten warunek, co oznacza, że okres służby wojskowej powinien zostać wliczony do okresu pracy w warunkach szczególnych (por. uchwała SN z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13, publ. OSNP 2014 nr 3, poz. 42).

Podobny pogląd został wyrażony również w innym wyroku SN z dnia 5 sierpnia 2014 roku (sygn. akt I UK 442/13, publ. Legalis 998617). Uznano w nim, że czas zasadniczej służby wojskowej zalicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) także wtedy, gdy, żołnierz przed powołaniem do zasadniczej służby wojskowej nie był zatrudniony, ale po zwolnieniu z tej służby w ciągu trzydziestu dni podjął zatrudnienie i pracował w szczególnych warunkach pracy. Zasadą, według utrwalonego orzecznictwa, jest wliczenie okresu zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia (art. 301 k.p.). Okres odbywania zasadniczej służby wojskowej jest bowiem okresem zaliczanym do stażu pracy.

Ta linia orzecznicza została podtrzymana również w ostatnim wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2016 roku (sygn. akt II UK 319/15, publ. Legalis nr 1507573), co oznacza, że zaliczeniu do okresu pracy w warunkach szczególnych podlega okres służby wojskowej także wówczas, gdy nie był on poprzedzony zatrudnieniem w warunkach szczególnych, jeżeli po jej odbyciu pracownik w ciągu trzydziestu dni podjął zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby.

Zgodnie z art. 124 ust. 1 nieobowiązującej już ustawy z dnia 30 stycznia 1959 roku o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. z 1963 r. Nr 20, poz. 108), zakład pracy, który zatrudniał pracownika w chwili powołania do czynnej służby wojskowej, obowiązany był go zatrudnić na poprzednio zajmowanym stanowisku lub stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz nie niżej opłacanym, jeżeli pracownik najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej zgłosił swój powrót do pracy. Dopiero niezachowanie tego terminu powodowało rozwiązanie stosunku pracy z mocy prawa, chyba że nastąpiło z przyczyn od pracownika niezależnych (ust. 2).

Zgodnie z wyraźnym brzmieniem art. 125 tej ustawy, pracownikowi, który zgłosił się do pracy w terminie określonym w art. 124 ust. 1 zalicza się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie, bądź w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień.

W oparciu o powyższe należy stwierdzić, że okres czynnej (zasadniczej) służby wojskowej pracownika, który po zakończeniu tej służby zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia, traktuje się tak samo jak wykonywanie pracy. Skoro zaś okres ten podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w szczególnych warunkach, to uwzględnia się go także do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 124 i 125 ustawy z dnia 30 stycznia 1959 roku o powszechnym obowiązku wojskowym, w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach). Jak wskazał Sąd Najwyższy taką wykładnię językową zdecydowanie wzmacniają zasady konstytucyjne, uzasadniające i usprawiedliwiające traktowanie okresu zasadniczej służby wojskowej jako składkowego okresu pracy w szczególnych warunkach dla celów emerytalnych.

Wnioskodawca odbywał służbę wojskową w okresie obowiązywania ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1967 roku, nr 44, poz. 220).

Zgodnie z art. 108 ust. 1 powołanej ustawy okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zaliczał się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu

tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby albo w tej samej gałęzi pracy.

Przepis art. 106 ust. 1 tej ustawy wskazywał, na obowiązek pracodawcy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej służby wojskowej, do zatrudnienia go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia.

Również zgodnie z uchwałą 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 roku w sprawie II UZP 6/13 czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku) zalicza się na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) (Biul. SN 2013/10/24, M.P.Pr. (...) -101, zob. też. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 roku, II UK 217/13, LEX nr 1408683)/

Podkreślić należy, że w ocenie Sądu nie ma znaczenia okoliczność, że Sąd Najwyższy w powołanej uchwale odnosił się do stanu prawnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 1974 roku, tj. do dnia wejścia w życie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, ponieważ regulacje mające znaczenie dla oceny zasadności zaliczania okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie związanych z nim uprawnień, uległy zmianie dopiero od chwili wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z 4 maja 1979 roku w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz. U nr 13, poz. 86 ze zm.) tj. od dnia 1 stycznia 1980 roku.

Jak słusznie wskazuje Sąd Najwyższy w ww. uchwale nie można mieć wątpliwości, że zarówno ustawa z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym jak i ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej regulowały zasadniczą służbę wojskową, a jej przepisy gwarancyjne (odpowiednio art. 125 tej pierwszej oraz art. 108 ust. 1 tej drugiej) miały znaczenie dla uprawnień pracowniczych, zaliczając okres służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie bądź w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień (art. 125 ustawy z 1959 r.) oraz w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby pracownik podjął zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby (art. 108 ustawy z 1967 r.), niemniej jednak nie może budzić wątpliwości, że znajdują one zastosowanie także w zakresie kwalifikowania takiej służby do okresów ubezpieczenia społecznego.

Mając na względzie powyższe należy wskazać, że okres odbywania zasadniczej służby wojskowej należało ubezpieczonemu zaliczyć do stażu pracy w szczególnych warunkach – mimo, że powrócił on na inne stanowisko niż to, które zajmował przed odbywaniem służby wojskowej.

Biorąc pod uwagę powyższe należy wskazać, że ubezpieczony ze względu na nieprzepracowanie wymaganego ustawowo 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (13 lat, 4 miesiące i 23 dni) oraz nie posiadanie co najmniej 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego (24 lata, 10 miesięcy i 28 dni) emerytura wnioskodawcy nie przysługuje.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

K.K.-W.